

W długim okresie poziom życia w Polsce będzie zależał od tego, jak wielu Polaków będzie pracowało i jak bardzo ich praca będzie wydajna. W prezentacji oceniamy propozycje programowe partii politycznych w podziale na te dwa obszary.

Liczba pracujących będzie zależała od zmian demograficznych, imigracji i aktywizacji zawodowej.

Najważniejsze kwestie programowe pogrupowaliśmy tu na:

- Zatrudnienie osób słabiej wykwalifikowanych
- Aktywizacja zawodowa osób starszych

Wydajność pracy jest wypadkową zasobu kapitału materialnego i niematerialnego, który czyni pracę bardziej wydajną, i przede wszystkim od tego, na ile skutecznie polska gospodarka będzie dostosowywać się do zmieniających się warunków, tworząc modele biznesowe łączące pracowników i kapitał w najbardziej produktywne kombinacje.

Najważniejsze kwestie programowe pogrupowaliśmy tu na:

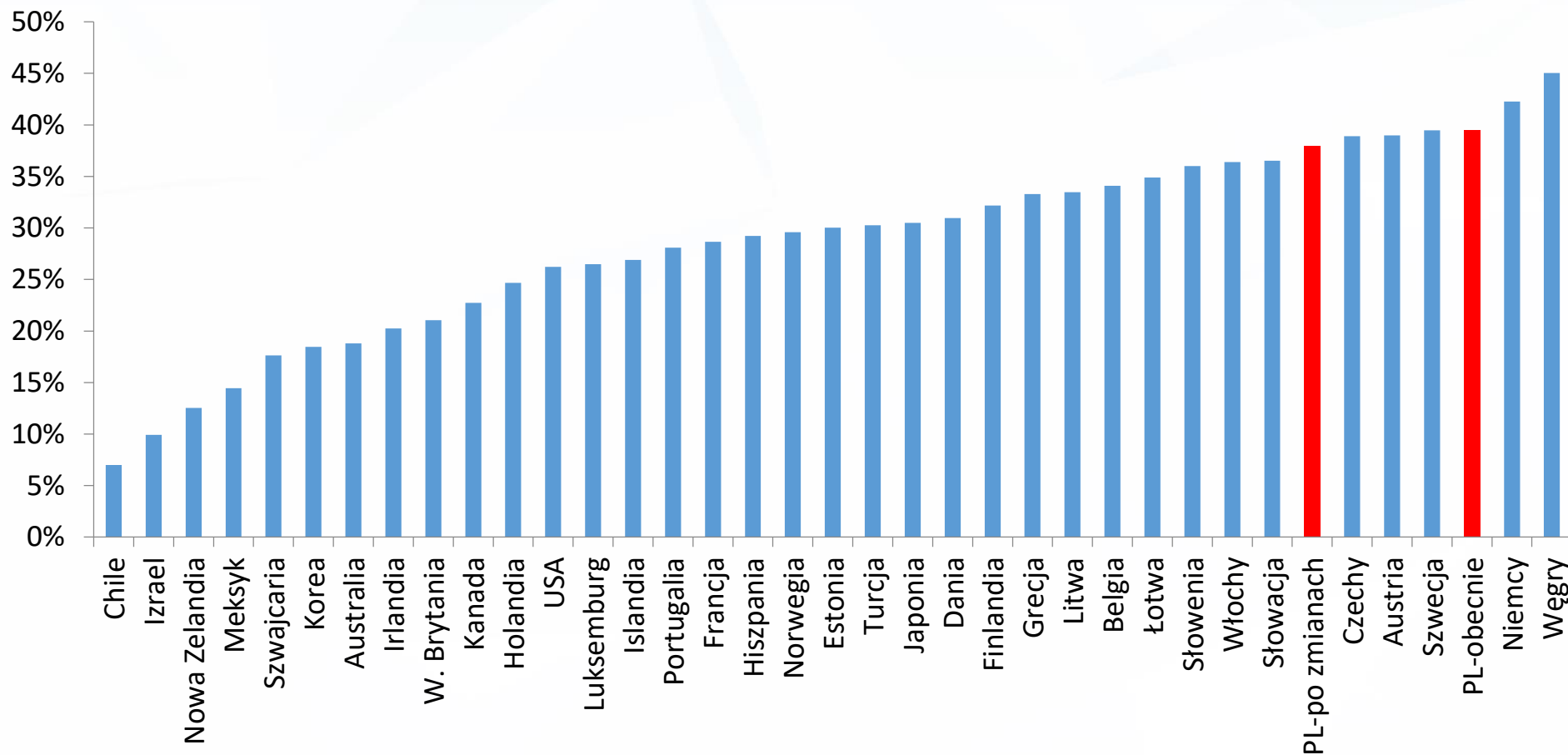
- Opodatkowanie firm i inwestycji
- Ułatwienia administracyjne
- Konkurencja

1. Liczba pracujących: zatrudnienie osób słabiej wykwalifikowanych

Polska ma trzecią najniższą stopę zatrudnienia osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym – jedną z barier jest bardzo wysokie opodatkowanie niskich płac.

Klin podatkowy dla osoby zarabiającej połowę przeciętnego wynagrodzenia

Podatki i składki jako % pełnych kosztów pracodawcy, 2018 rok

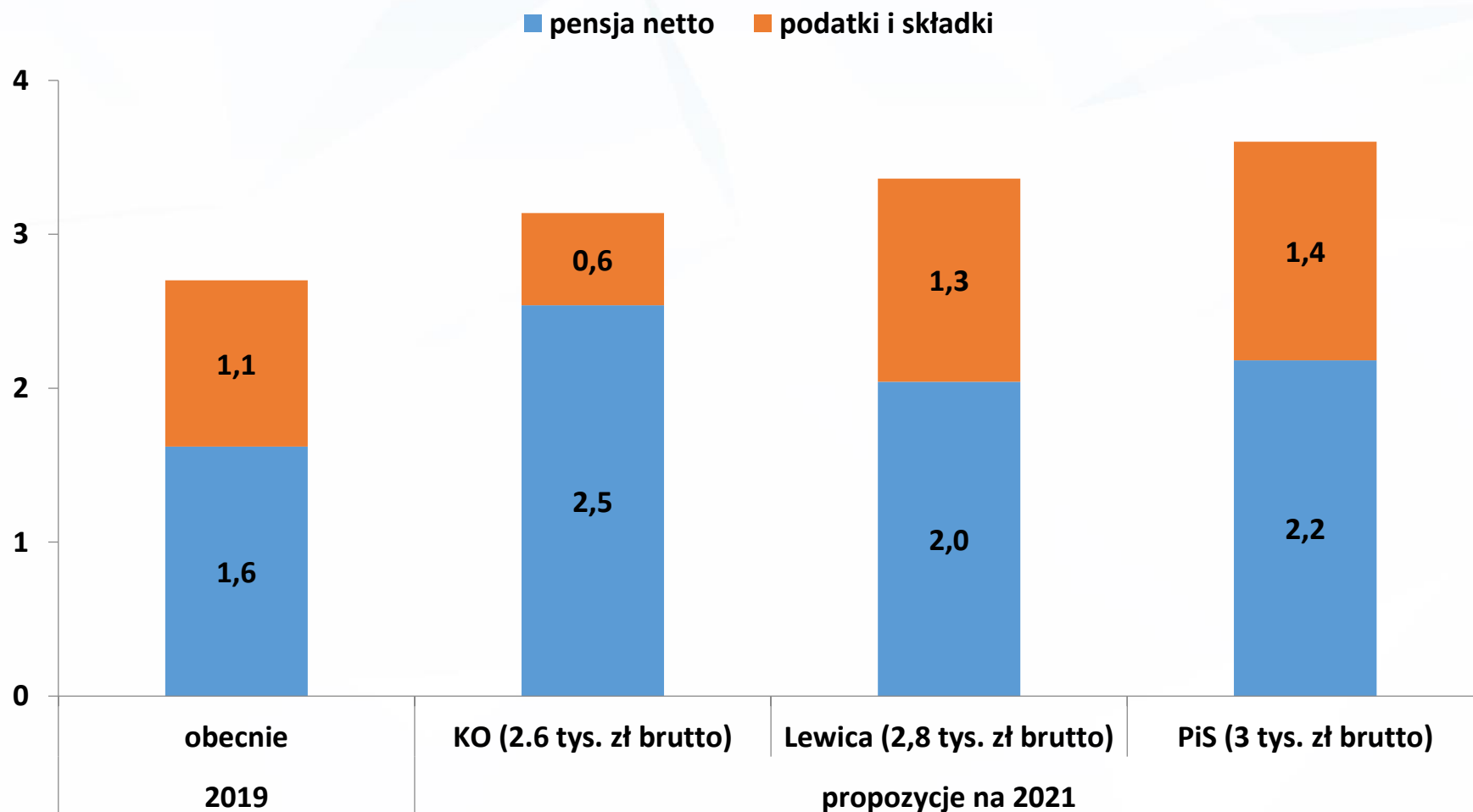

1. Liczba pracujących: zatrudnienie osób słabiej wykwalifikowanych

KO jako jedyne chce obniżyć opodatkowanie osób o niskich dochodach – Lewica i PiS chcą wyższe pensje netto wymusić na pracodawcach podwyżkami pensji minimalnej, co razem z rosnącymi podatkami i składkami znacząco podniesie koszty ponoszone przez pracodawców.

Pensja netto osoby zarabiającej płacę minimalną według poszczególnych partii

Tys. PLN, propozycje na 2021 rok

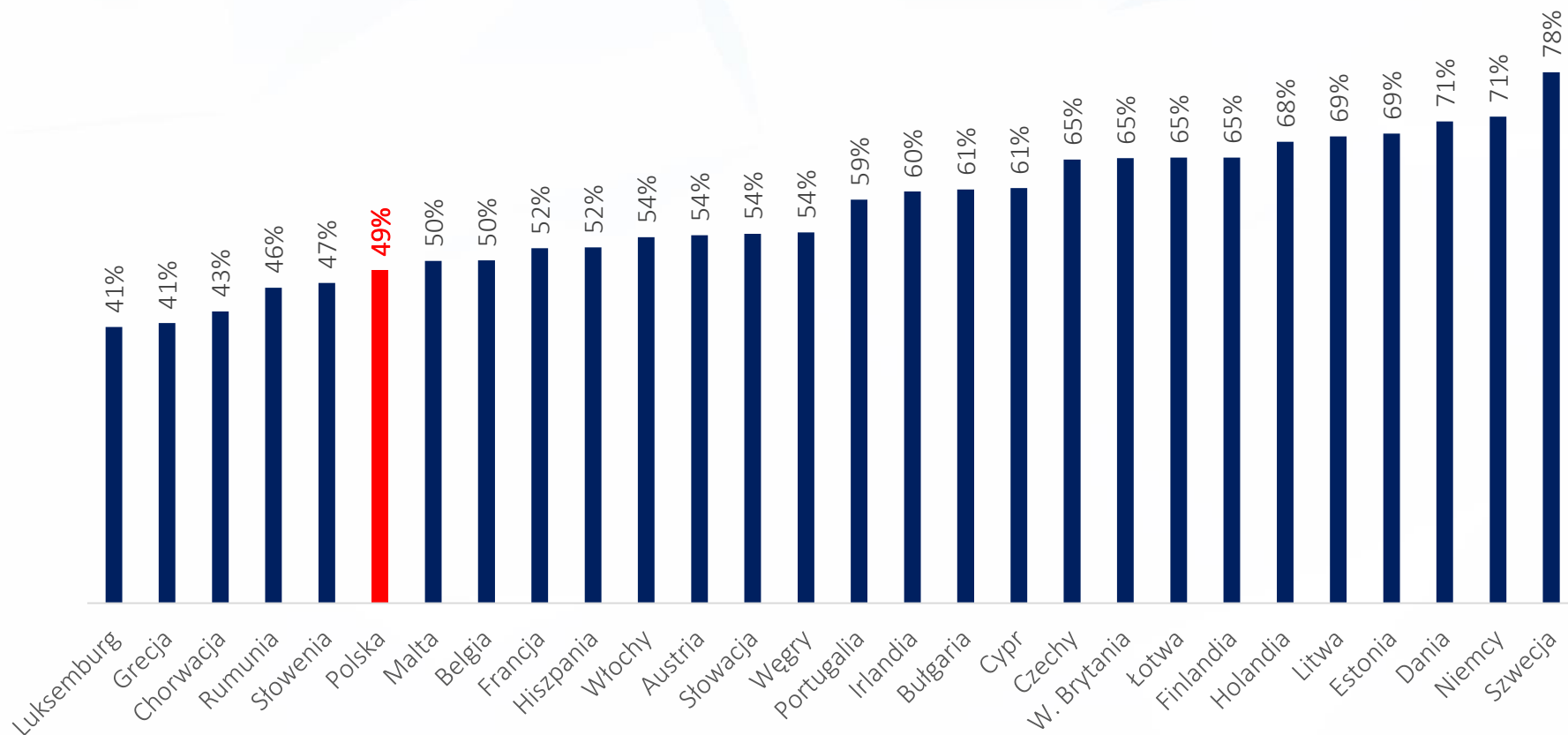

1. Liczba pracujących: aktywizacja zawodowa osób starszych

Po obniżeniu wieku emerytalnego w tej kadencji przez PiS wiek emerytalny kobiet w Polsce jest najniższym w UE – pozostałe kraje albo już go podniosły albo są w trakcie podnoszenia.

Stopa zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata

% 2018

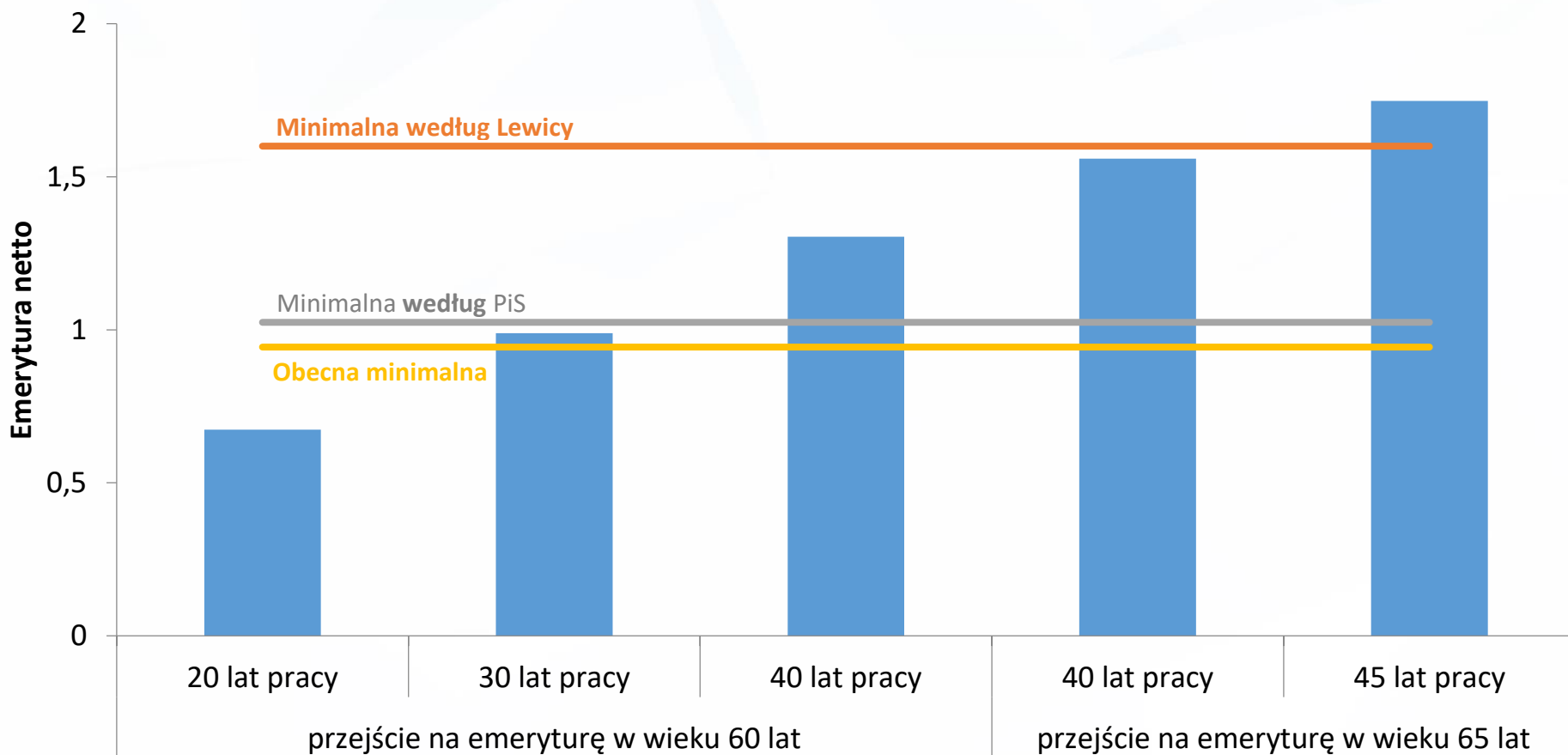

1. Liczba pracujących: aktywizacja zawodowa osób starszych

Żadna z partii nie proponuje podniesienia wieku emerytalnego, jednak PO proponuje zachęty dla osób starszych do dłuższej pracy (zwolnienia z podatków i składek, pakiety akcji dla dłużej pracujących). Propozycja Lewicy natomiast oznacza, że kobieta pracująca 40 lat otrzyma taką samą emeryturę jak kobieta pracująca 20 lat, co będzie zniechęcać do płacenia składek.

Długość pracy a wysokość emerytury wynikająca z wpłaconych składek

Wyliczenia dla kobiety zarabiającej medianę wynagrodzeń (4,3 tys. zł)

1. Liczba pracujących: pozostałe

Niemal wszyscy chcą rozbudowywać sieć przedszkoli i żłobków, co jest dobrym rozwiązaniem, natomiast inne rozwiązania obciążające pracodawców mogą mieć skutki odwrotne od zamierzonych. Pozytywnie należy też ocenić, że partie więcej miejsca poświęcają też opiece nad osobami starszymi.

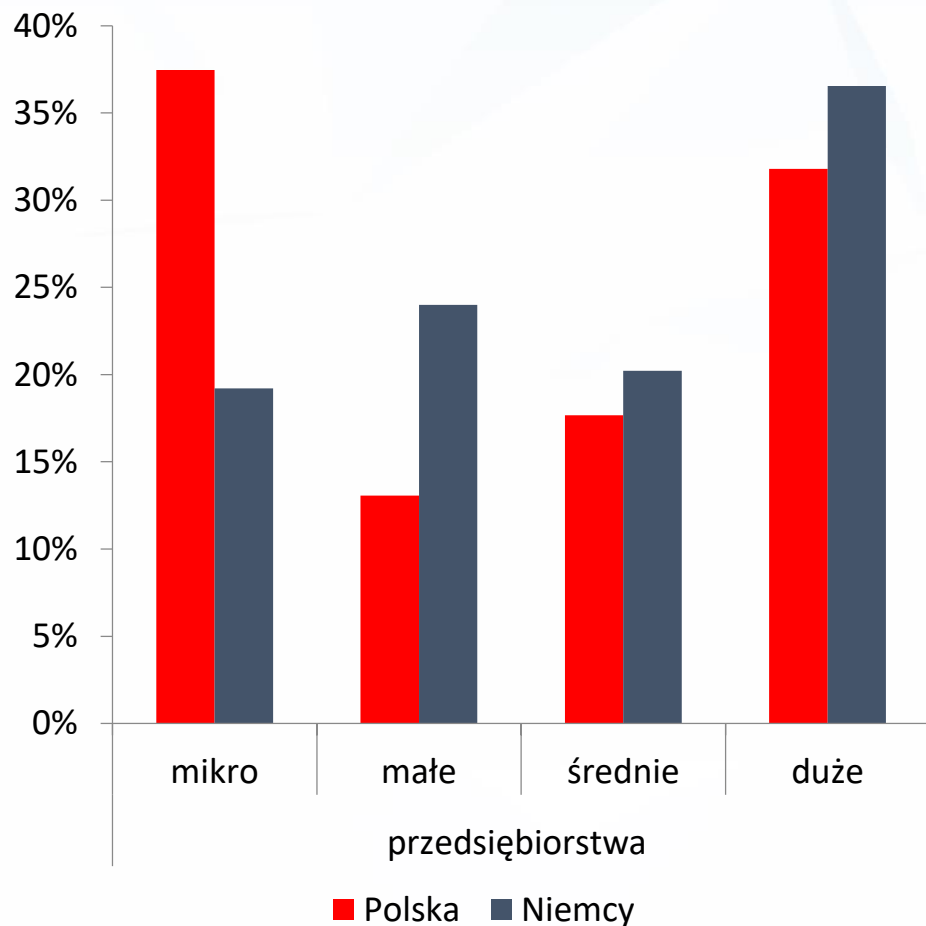
- Wszystkie partie poza Konfederacją postulują ułatwienie w godzeniu obowiązków rodzinnych i zawodowych. Część rozwiązań, szczególnie proponowanych przez PSL i Lewicę (krótszy tydzień pracy, dłuższe urlopy dla rodziców) jeśli będzie obciążać pracodawcę może jednak mieć efekt odwrotny od zamierzonego, utrudniając rodzicom znalezienie pracy.
- Niestety pomimo rosnącego znaczenia cudzoziemców, przede wszystkim Ukraińców, dla polskiego rynku pracy, większość partii pomija tą kwestię w swoim programie. Nieszczęśliwym wyjątkiem jest Konfederacja, która pisze o ograniczeniu migracji zarobkowej do Polski. PiS w programie pisze o migracjach tylko w kontekście ograniczania migracji uchodźców do UE, pomijając kwestię migracji zarobkowych do Polski.

2. Wydajność pracy: Opodatkowanie firm i inwestycji

Większość partii przede wszystkim chce obniżyć opodatkowanie najmniejszych firm, których jest najwięcej i które są najmniej wydajne. Wyjątkiem jest KO, która chce premiować firmy rosnące i inwestujące, co może pomóc wzmocnić brakujący środek – czyli firmy małe i średnie.

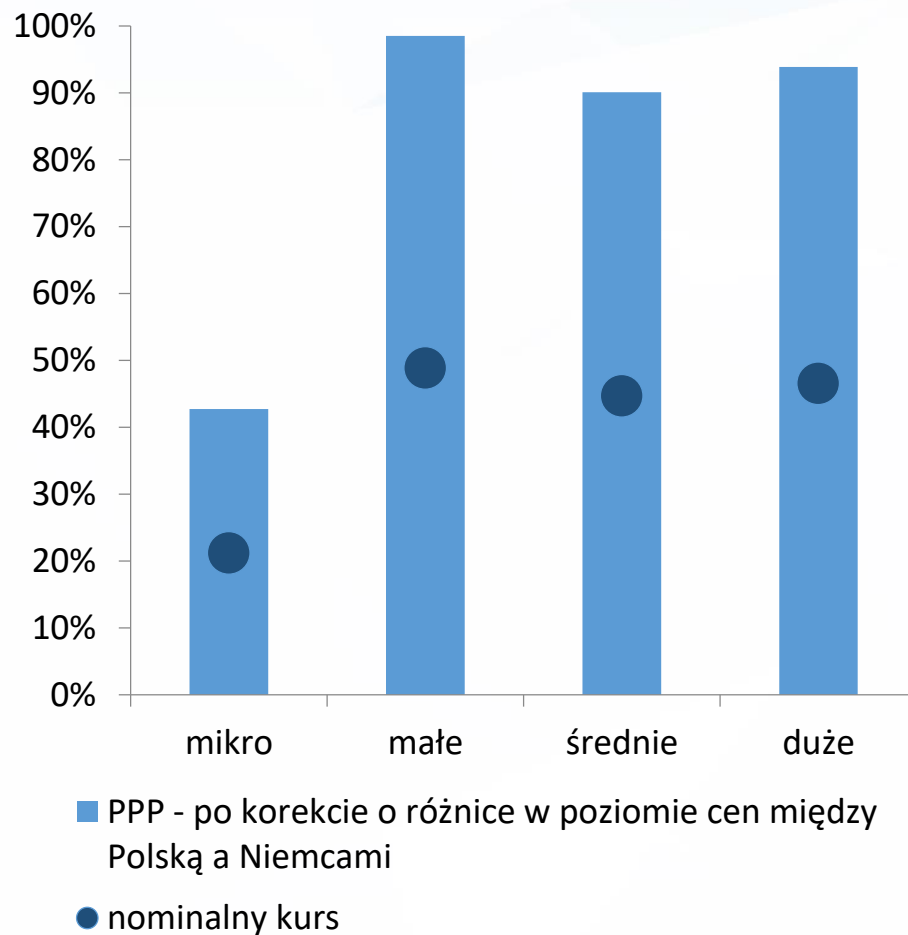
Struktura zatrudnienia w przedsiębiorstwach

2016 rok, % pracujących w przedsiębiorstwach niefinansowych

Wydajność pracy

2016 rok, % wydajności pracy w Niemczech

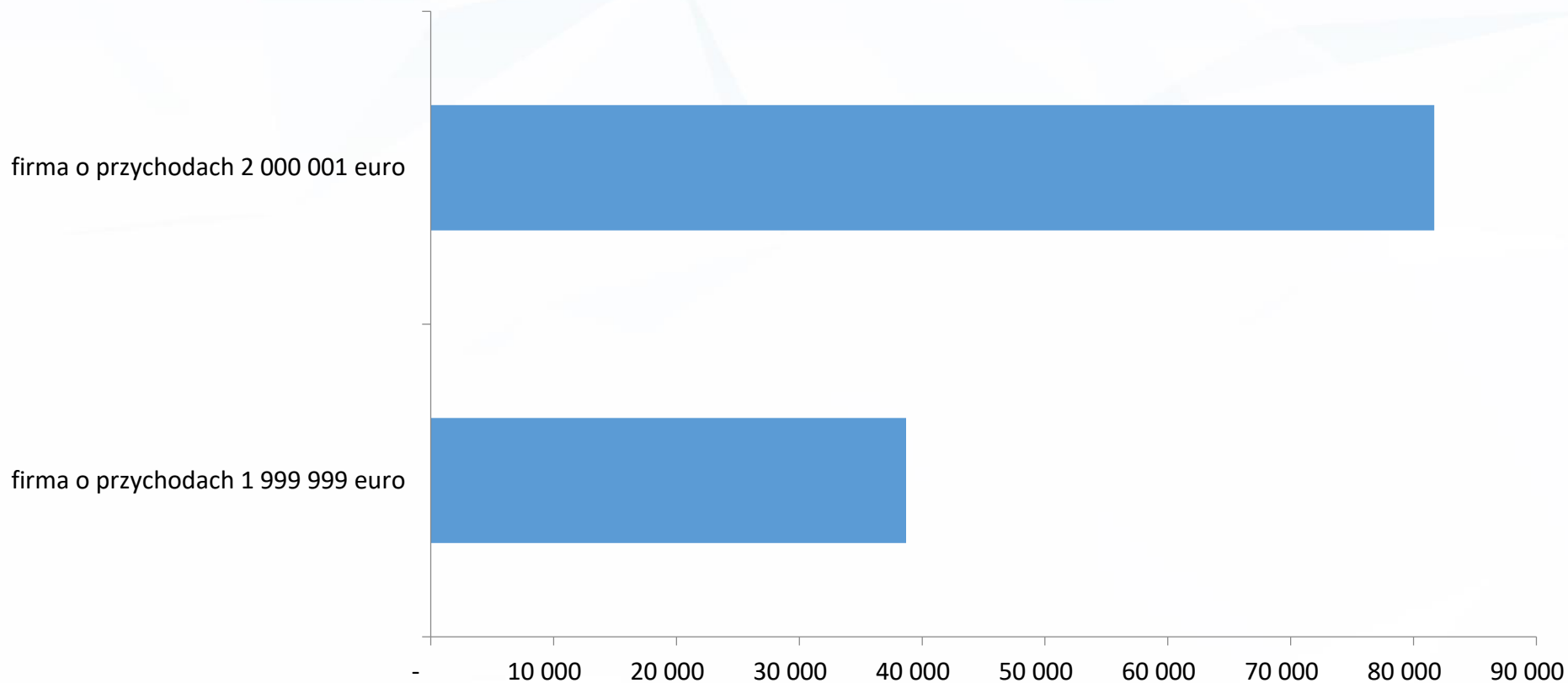

2. Wydajność pracy: Opodatkowanie firm i inwestycji

Promowany przez PiS mały CIT może zniechęcać firmy do wzrostu, bo oznacza dwa reżimy: 9% albo 19% podatku CIT. Firma przekraczająca próg przychodowy przechodzi z reżimu 9% na 19% i pomimo większej sprzedaży zaczyna mieć niższe zyski netto.

Wysokość podatku CIT w zależności od przychodów firmy

PL,N 2019

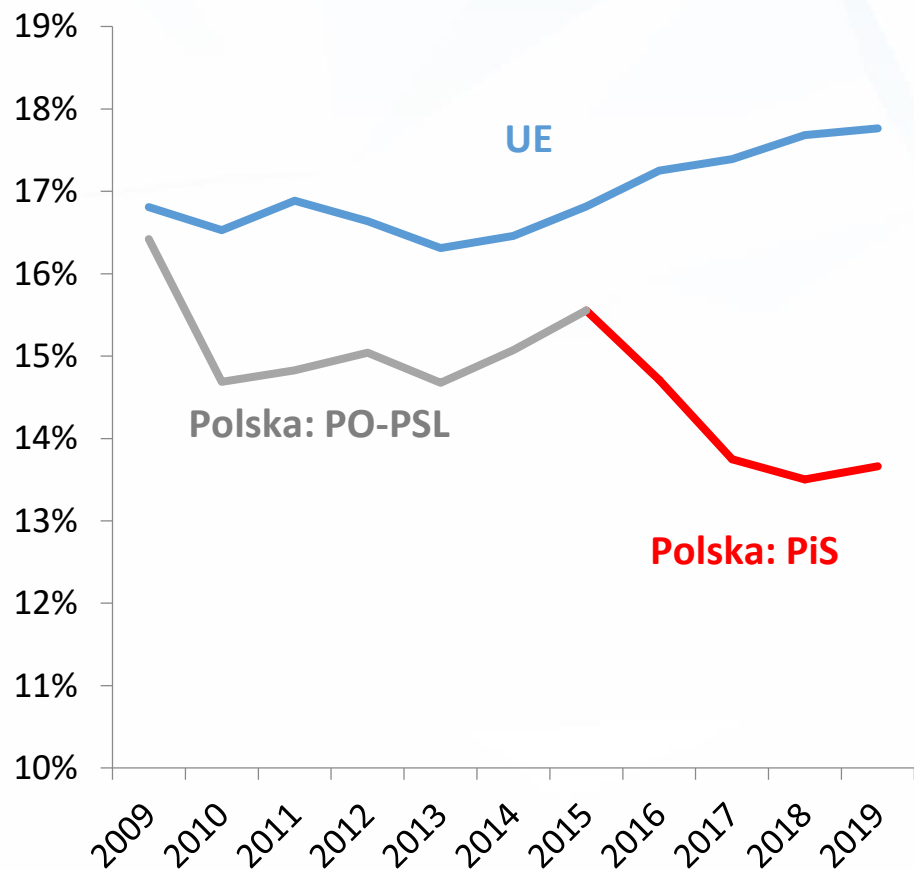

2. Wydajność pracy: Opodatkowanie firm i inwestycji

Wiele firm nie inwestuje i nie rośnie bojąc się nieprzewidywalnych zmian prawa i licznych kontroli. Problem ten uległ pogłębieniu pod rządami PiS, który wprowadził nowe domiary podatkowe, liczne niejasne obowiązki biurokratyczne i surowsze sankcje (często najostrejsze w UE). W połączeniu z atakiem na niezależność sądów doprowadziło to do spadku stopy inwestycji przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, pomimo bardzo dobrej koniunktury.

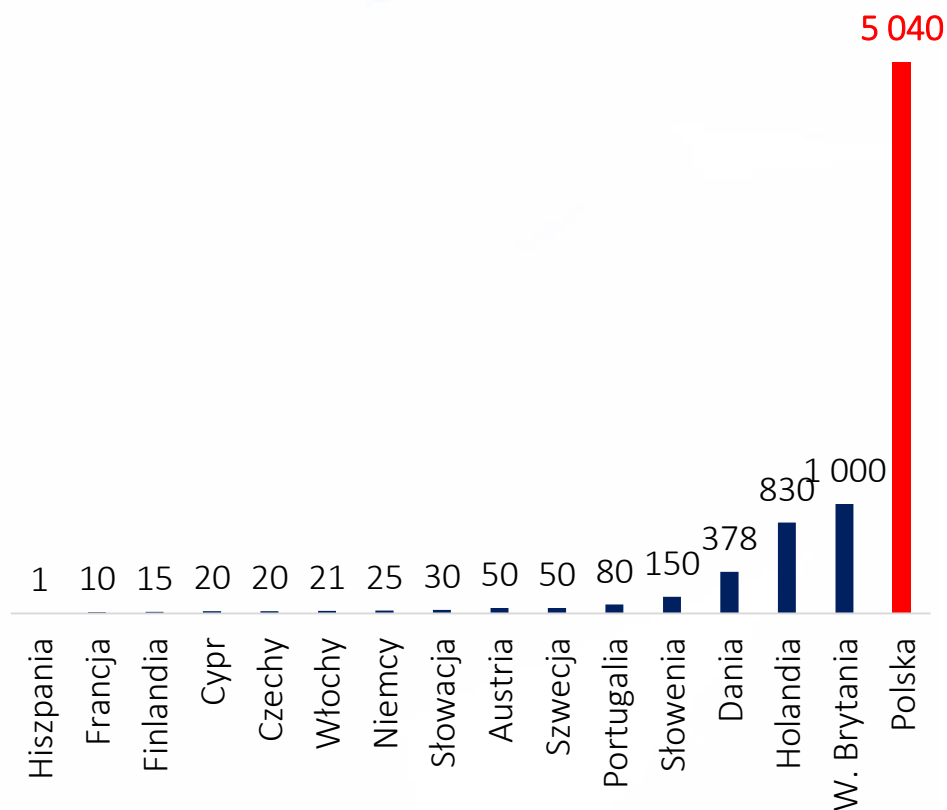
Stopa inwestycji przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

% PKB

Maksymalna kara za nieprzestrzeganie MDR nałożone na osoby fizyczne

tys. EUR

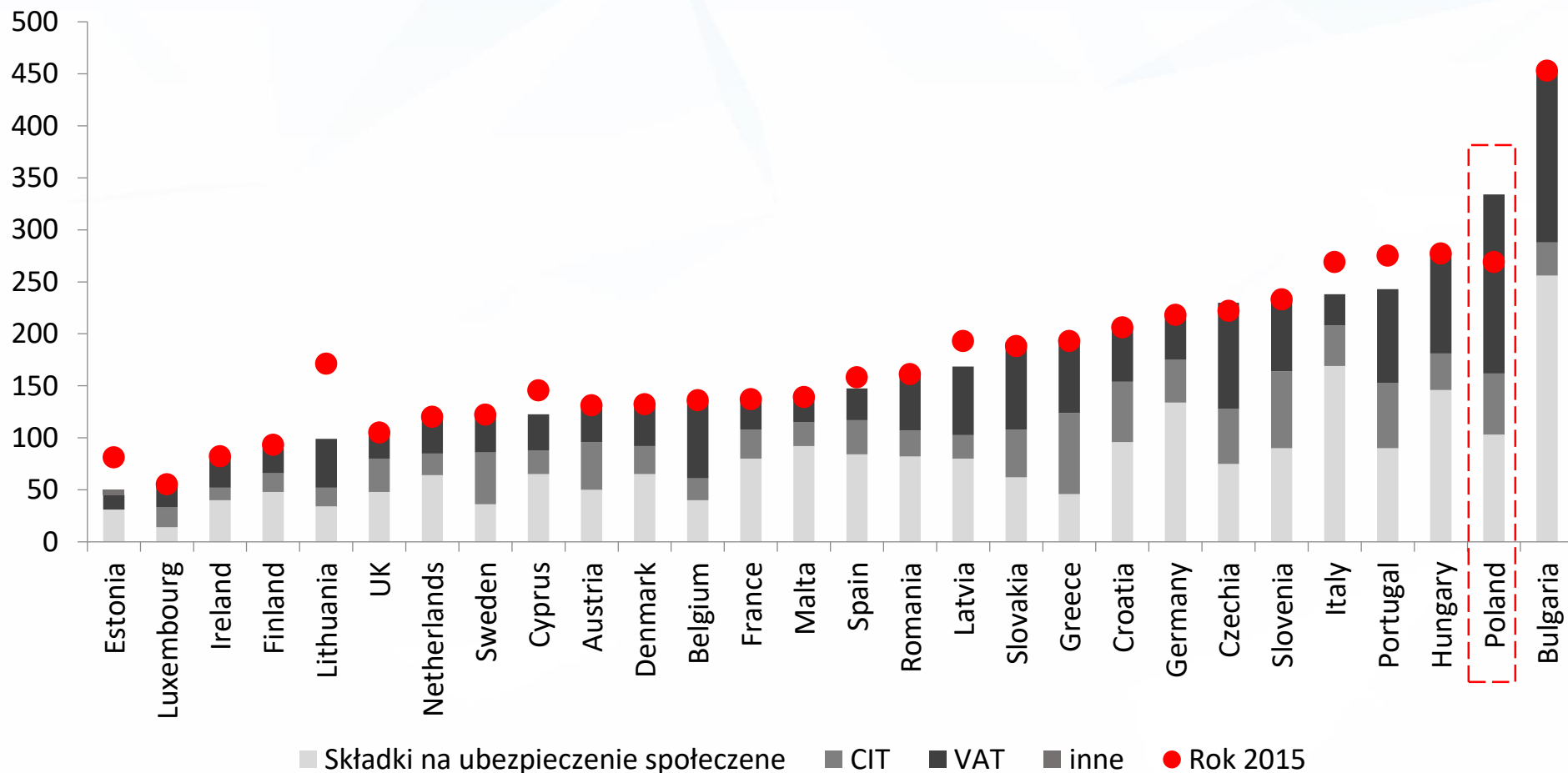

2. Wydajność pracy: ułatwienia administracyjne

Wszystkie partie deklarują mniejsze obciążenia administracyjne. Obiecujące są propozycje KO wspólnego rozliczania ZUS i PIT oraz PiS zbliżenia przepisów podatkowych i rachunkowych oraz oddzielenia opodatkowania pracy i działalności gospodarczej. Należy jednak pamiętać, że dotychczas wprowadzone przez PiS zmiany istotnie zwiększyły obciążenia administracyjne podatników do 2 najwyższego poziomu w UE.

Roczny czas potrzebny na rozliczenie podatków

2019 rok, w godzinach

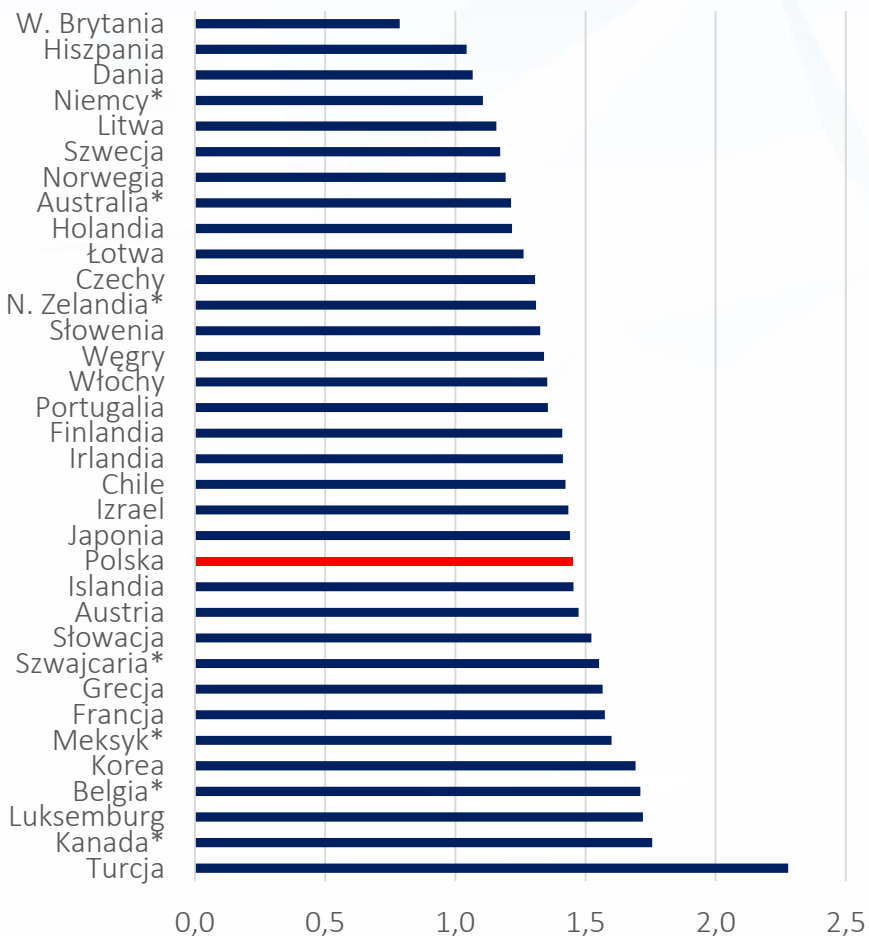

2. Wydajność pracy: konkurencja

Najbardziej wypaczającą konkurencję formą regulacji w Polsce jest duża ilość kontrolowanych przez polityków spółek państwowych. Pod tym względem zajmujemy drugie najgorsze miejsce wśród 36 krajów OECD. KO jako jedyna deklaruje znoszenie barier dla konkurencji, w tym prywatyzację.

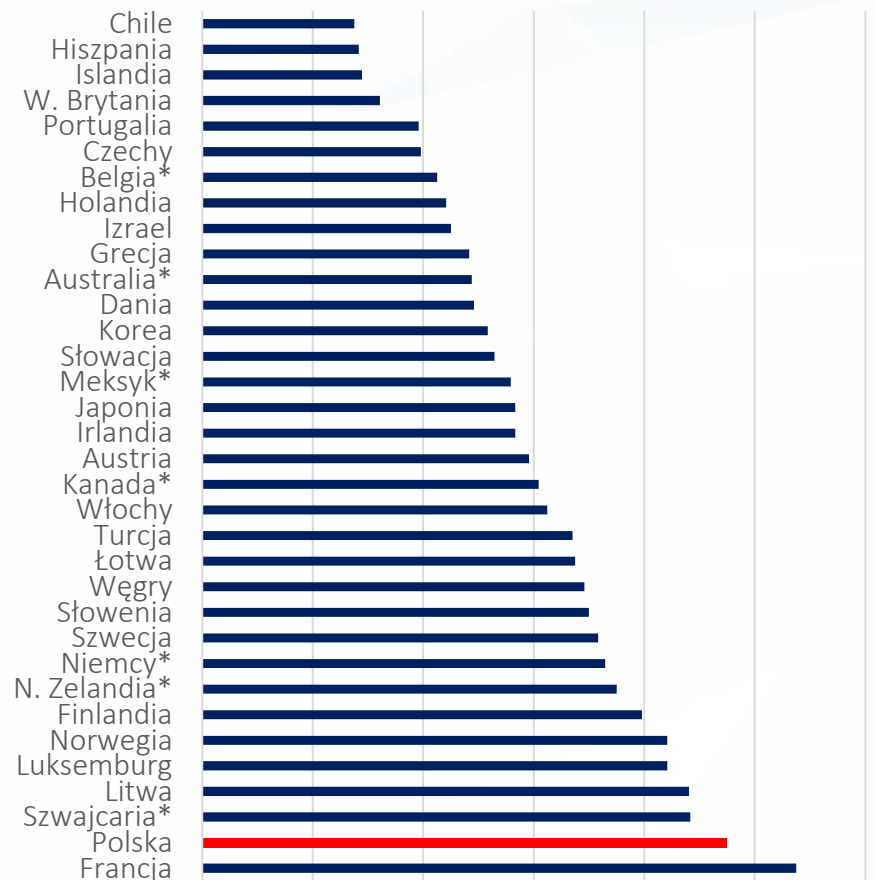
Regulacja rynku produktów w 2018 roku

OECD Product Market Regulation index

Zakres państwowych przedsiębiorstw w 2018 roku

OECD Product Market Regulation: Scope of SOEs indicator

Z punktu widzenia wzrostu gospodarczego najważniejsze jest jak postulaty poszczególnych partii mogą wpłynąć na zmianę liczby pracujących oraz wydajność pracy.

Liczba pracujących

1. KO jako jedyna proponuje szeroki pakiet działań podnoszących atrakcyjność pracy (przede wszystkim niższe opodatkowanie pracujących, zachęty do dłuższej pracy dla osób starszych). PiS, Lewica i PSL głównie chcą zwiększać transfery socjalne, przede wszystkim do osób starszych. Najdalej idąca propozycja Lewicy sprawiłby, że dla większości osób opłacanie składek emerytalnych innych niż minimalne nie będzie miało sensu.
2. Wszystkie partie poza Konfederacją mają w programach ułatwienia w łączeniu rodzicielstwa i pracy.

Wydajność pracy

1. PiS, Lewica i PSL przede wszystkim chcą wspierać najmniejsze firmy nastawione na trwanie, natomiast KO chce premiować rosnące i inwestujące firmy, co może mieć pozytywny wpływ na wzrost wydajności Pracy.
2. KO, Lewica i PSL chcą przywrócić praworządność, co ułatwi firmom planowanie wieloletnich inwestycji i specjalizację, pozwalając na wzrost produktywności. PiS zamierza kontynuować obecną politykę.
3. Wszystkie partie obiecują ułatwienia biurokratyczne, najbardziej konkretnie brzmią obietnice KO i PiS, jednak w przypadku PiS należy pamiętać, że w szczególnie istotnych kwestiach podatkowych w praktyka w tej kadencji szła najczęściej w przeciwną stronę.
4. KO jako jedyna proponuje znoszenie barier ograniczających konkurencję, co sprzyjałoby szybszemu wzrostowi produktywności.

Nikt nie pokazuje wiarygodnego finansowania swoich obietnic.

Proponowane przez Konfederację cięcia podatkowe (podatku PIT, akcyzy na paliwo, opłaty paliwowej i składek ZUS) nie mają realistycznego finansowania. Wymienione w programie cięcia w administracji nie wystarczą, bo nawet cała administracja państwowa (działalność ogólnopaństwowa) jest 4-krotnie mniej kosztowna.

Wydatki państwa, a proponowane przez Konfederację cięcia podatków (dane za 2017 rok)

Mld zł

